

ת"פ 4460/04/18 - מדינת ישראל נגד ציון ברבי, יאיר גברא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 4460-04-18 מדינת ישראל נ' ברבי ואח'

בפני כבוד השופט עמי קובו
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. ציון ברבי
2. יאיר גברא

הנאשמים

ב"כ המאשימה: עוה"ד יניב בן הרוש ואופיר פחימה

ב"כ הנאשמים: עו"ד משה סוחמי

גזר דין

רקע

1. **הנאשם 1** הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות כדלקמן:
 - א. **סיוע לייצור, הכנה והפקה בצוותא**, עבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, תשל"ג-1973 (להלן: "הפקודה") וסעיף 31 בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").
 - ב. **סיוע להחזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן**, עבירה לפי סעיף 10 בפקודה וסעיף 31 בחוק.
 - ג. **החזקת סם שלא לצריכה עצמית**, עבירה לפי סעיף 7(א) ו- (ג) רישא בפקודה.
 - ד. **סיוע לגניבה בנסיבות מיוחדות**, עבירה לפי סעיף 384 א(1) וסעיף 31 לחוק.
2. **הנאשם 2** הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות כדלקמן:
 - א. **ייצור, הכנה והפקה בצוותא**, עבירה לפי סעיף 6 בפקודה.
 - ב. **החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן**, עבירה לפי סעיף 10 בפקודה.
 - ג. **החזקת סם שלא לצריכה עצמית**, עבירה לפי סעיף 7(א) ו- (ג) רישא בפקודה.
 - ד. **גניבה בנסיבות מיוחדות**, עבירה לפי סעיף 384 א(1) בחוק.
3. על-פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 18.10.17 שכר הנאשם 2 במעמדו של הנאשם 1 בית פרטי בן 8 חדרים בפתח תקווה, למשך שנה בתמורה ל- 6,100 ₪ לחודש. הנאשם 1

קיבל מפתח של הבית. באותו היום, הקים הנאשם 2, בסיועו של הנאשם 1, בחדרי הבית, מעבדה הכוללת ציוד בהיקף נרחב למטרת גידול צמחי קנביס, ובכלל זה אדניות, מדי טמפרטורה, שנאים, מפוחים, בתי מנורות ומנורות חימום.

הנאשם 2 גידל והפיק את הסמים במעבדה, בסיועו של הנאשם 1, במשך 5 חודשים ועד ליום 21.3.18. סיועו של הנאשם 1 התבטא בנוכחותו בדירה, טיפולו בשתילים ובהוצאת שקי הפסולת של הגידול.

ביום 21.3.18 נמצאו במעבדה **מעל 334 צמחי קנאביס בגדלים שונים, במשקל נטו של 73.647 ק"ג.**

במהלך התקופה חיבל הנאשם 2, בסיוע נאשם 1, במערכת החשמל בבית כדי שלא תתגלה צריכת החשמל החרیגה וכדי שלא לשלם עבורה. הנאשם 2, בסיוע הנאשם 1, נטל חשמל שלא כדין מחברת החשמל בעלות משוערת של אלפי ₪.

ביום 21.3.19 החזיק הנאשם 1 בביתו בפתח תקווה סם מסוג קנאביס במשקל של 136.7 ג' נטו, 3 משקלים אלקטרוניים, אדניות, 4 בקבוקי דישון ומפוח, ואילו הנאשם 2 החזיק בביתו בבני ברק, סם מסוג קנאביס במשקל של 26.21 ג' נטו.

4. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשמים הודו והורשעו בכתב האישום המתוקן. הוסכם כי עונשו של הנאשם 1 (המסייע) יהיה מחצית מעונשו של הנאשם 2. כן הוסכם כי רכב וקטנוע של הנאשם 2 יחולטו כמו גם ציוד המעבדה, ובעניינו של הנאשם 1 הוסכם כי בכפוף להפקדה בסך 100,000 ₪ אשר תחולט, רכושו ישוחרר.

תסקירי שירות המבחן

בעניינו של הנאשם 1

5. על פי תסקירי שירות המבחן, הנאשם כבן 32, יליד צרפת אשר עלה לישראל בשנת 2015. נישא לפני כשנתיים. טרם מעצרו עבד בקונדיטוריה. סיים 12 שנות לימוד, ועבד לאורך השנים בתחום המסעדנות בארץ מוצאו. להתרשמות שירות המבחן גדל בסביבה משפחתית נעדרת יציבות. אין לחובתו הרשעות קודמות. החל לצרוך סמים מסוג קנאביס בגיל 16 על רקע קשיים משפחתיים ורגשיים. לאורך השנים תדירות השימוש בסמים הלכה וגברה עד לשימוש אינטנסיבי ויומיומי. התקשה בנטילת אחריות לביצוע העבירה, תאר באופן מצומצם את חלקו באירועים המתוארים בכתב האישום. כמו כן התקשה להתייחס לדפוסי התנהגותו העברייניים וקשרים השוליים העולים מביצוע העבירה. תאר קשר חברי עם הנאשם 2 שאותו הכיר באמצעות קשר חברי בין נשותיהם. מסר כי בתקופה שקדמה לעבירה פשט את הרגל וחווה מצוקה רגשית קשה בגינה צרך כמויות משמעותיות של סם מסוג קנאביס. דווח כי אינו צורך סמים מזה כחצי שנה.

להתרשמות שירות המבחן הנאשם נעדר יציבות בחייו מגיל צעיר ובכלל זה במערכת המשפחתית והסביבתית. בצד כוחות לתפקוד תקין במישור התעסוקתי, השינוי שעשה עם עלייתו לישראל ונישואיו, ממשיך להתמודד עם חוויה פנימית מורכבת סביב תחושות בדידות, ניכור וזרות. צריכת הסמים מהווה דרך להתמודד עם קשייו הרגשיים כשהוא אינו ער לבעייתיות שבכך ולהתרשמות שירות המבחן קיימת בעיית שימוש לרעה ויתכן שאף תלות בסמים.

כגורמי סיכון התייחס שירות המבחן לחומרת העבירה ולמאפייניה הכוללים תכנון מוקדם, קשרים שוליים והתנהלות עבריינית בולטת. צמצומו ממידת אחריותו והשלכתה על שותפו לעבירה, קשייו לבחון באופן ביקורתי

את בחירותיו, אחריותו למצבו והתנהגותו העבריינית. כן התייחסו להיעדר גורמי תמיכה משמעותיים בארץ, כשהיעדר הכוונה וסיוע סביב קליטתו בארץ, נישא בתוך פרק זמן קצר והתקשה להתמודד עם קשיים ולחצים באופן שקול ואחראי והתרופפה יכולתו להציב לעצמו גבולות. כמו כן קיומה של בעיית שימוש לרעה בסמים והאמביוולנטיות שביטא ביחס לצורך בטיפול. כגורמי סיכוי לשיקום התייחס שירות המבחן לכך שהנאשם ללא עבר פלילי, תפקודו התקין במישור התעסוקתי לאורך השנים וההערכה כי ההליכים המשפטיים חידדו עבורו את חומרת התנהגותו ומהווים גורם מרתיע.

בתסקיר משלים פירט שירות המבחן כי על רקע הערכתו שהנאשם זקוק להתערבות טיפולית בתחום השימוש בסמים, הנאשם הופנה לטיפול באגף לשירותים חברתיים במועצה האזורית מטה בנימין והוא החל את הטיפול במקום לפני כחודש. עד כה הגיע באופן יציב לארבעה מפגשים ומסר בדיקות שתן שנמצאו ללא שרידי סם. העו"ס המטפל מסר כי מדובר בשלב ראשוני בטיפול כשהוא מעלה תכנים הקשורים בשלב הטיפול בו הוא מצוי. שירות המבחן המליץ על דחית הדיון בעניינו של הנאשם בכדי לבחון את המשך השתלבותו של הנאשם בטיפול ומידת המחויבות שמגלה.

בעניינו של הנאשם 2

6. על פי תסקירי שירות המבחן, הנאשם כבן 31, נשוי ואב לפעוטה, מתגורר בבני ברק וטרם מעצרו עבד כחשמלאי. סיים 12 שנות לימוד, בעל תעודת בגרות מלאה והסמכה כחשמלאי. שירת שירות צבאי מלא. לאורך השנים עבד בעבירות מזדמנות וכשנה טרם מעצרו עבד כחשמלאי. תאר התמודדות עם קשיים כלכליים וחובות כבדים על רקע התנהלות כלכלית לא שקולה וחובות שצבר בגין רכישת סמים. אביו נפטר לפני כעשור ממחלת הסרטן. תאר משבר רגשי בעקבות מות אביו, אז החל לצרוך סמים מסוג קנאביס. תאר צריכת סמים אינטנסיבית ויומיומית, תוך שצבר חובות כספיים לשם מימון הסמים. מגלה הבנה לכך שניסה להתמודד עם קשייו הרגשיים בעזרת הסמים, ומכיר כיום במחירים ששילם בעקבות השימוש לרבות פגיעה ביכולתו לתפקד ולנהל זמן וכן הפגיעה הכלכלית. מדווח כי מאז מעצרו אינו צורך סמים ובדיקות שתן שנערכו לו הצביעו על היעדר שרידי סם.

הנאשם נעדר עבר פלילי. במסגרת חקירת מעצר שנערכה בעניינו, התרשם שירות המבחן ממי שמתקשה להתמודד באופן מקדם עם לחצים, נוטה להימנעות רגשית וצריכת סמים. התנהל בהסתרה מול משפחתו וסביבתו והתקשה להיעזר בגורמי תמיכה. כמו כן התרשמו אז כי העבירה משקפת קשר עם גורמים שוליים והתנהלות שולית מתמשכת ומתוכננת הממוקדת בהשגת רווח. לצד זאת התרשם שירות המבחן כי למעצר אפקט מרתיע כשהוא מכיר בחשיבות השתלבותו בטיפול ולפיכך הומלץ על שחרורו והטלת צו פיקוח מעצרים. במסגרת צו הפיקוח שולב בקבוצה טיפולית לעצורי בית, אליה הגיע בקביעות. התרשמות שירות המבחן אז הייתה כי ממעט להשתתף, עסוק בקורבנות ובמחירים שמשלם בשל מעצרו, ניכרו דפוסי הסתרה כשהגיב בטיפול בהתחמקות ונמנע משיח ענייני.

ביחסו לעבירה תיאר את עובדות כתב האישום, מסר כי נענה לבקשת אחר להשכיר בית בשמו, שהיה מודע למטרה השולית במעשיו. תאר כי הרקע לבחירתו הייתה המצוקה הכלכלית שבה היה נתון ורצון לרווח מהיר ולשם סיפוק סמים לצריכה עצמית. כן מסר כי לאור הבנתו בתחום החשמל, חיבל בארון החשמל כדי לטשטש את העבירות. לדבריו מאז מעצרו, ניתק את קשריו השוליים, והביע רצון להשתלב בטיפול בתחום ההתמכרות.

בהערכת גורמי הסיכון במצבו של הנאשם, מנה שירות המבחן את אופי העבירה וחומרתה כמו גם את התכנון שעמד בבסיסה, קיום קשרים שוליים והתנהלות שולית לאורך זמן, קשייו בהתמודדות מקדמת במצבי לחץ

והימנעות ממגע עם תחושות שליליות כפי שבא לידי ביטוי בצריכת סמים על ידו לאורך תקופה ממושכת. כן התייחסו לקווי אופי המאופיינים בטשטוש והסתרה. כגורמי סיכוי לשיקום התייחסו שירות המבחן להיעדר הרשעות קודמות, לאחריות שמקבל הנאשם על התנהגותו והבנת חומרתו, הנכונות שמבטא להשתלב בטיפול וההתרשמות כי להליכים המשפטיים אפקט מרתיע ומציב גבול עבורו וחשיפת מצבו אל מול בני משפחתו.

בתסקיר המשלים ציין שירות המבחן כי הנאשם שולב בטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות בבני ברק ביום 28.1.19 והטיפול בו כולל שיחות פרטניות ומפגשים קבוצתיים שבועיים לצד מסירת בדיקות שתן שנמצאו ללא שרידי סם. גורמי הטיפול דיווחו כי הנאשם מגיע בעקביות לטיפול ומשתף פעולה כנדרש ובכנות. כמו כן נמסר כי הנאשם מגלה מודעות להתנהלותו החמורה ומכיר בצורך בהמשך טיפול.

במסגרת הערכה חוזרת של מצבו, התייחס שירות המבחן לפרמטרים נוספים כגורמי סיכוי לשיקום ובכללם השתלבותו בטיפול ומנכונות להמשך הטיפול כמו גם ההערכה כי הנאשם מחזיק בתפיסות נורמטיביות ובעל כוחות לתפקוד תקין. כן העריך שירות המבחן כי סיכויי לשיקום גוברים ככל שיתמיד בטיפול.

במסגרת המלצתו, שירות המבחן ציין כי עונש מאסר, אף אם ירוצה בעבודות שירות, עלול להוביל לרגרסיה במצבו, להחליש כוחותיו ולפגוע בתהליך הטיפול בו נמצא. לאור האמור וכן המוטיבציה שמבטא הנאשם להמשך טיפול, המליץ שירות המבחן על הטלת צו מבחן למשך שנה וחצי לצד צו של"צ בהיקף של 280 שעות.

טיעוני הצדדים

7. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד יניב בן הרוש ועו"ד אופיר פחימה, הערך המוגן שנפגע הוא השמירה על הציבור מפני פגיעה קשה בגוף או בנפש, כאשר נזקים ישירים ועקיפים עלולים להיגרם לחברה כתוצאה משימוש בסמים. ככלל הענישה בעבירות סמים היא ענישה מחמירה. בשקלול הנסיבות תוך התייחסות לכמות השתילים ולא רק למשקלם, התכנון המוקדם, המניע לביצוע העבירה, הנזק שנגרם והנזק שצפוי היה להיגרם וכן העונש שקבע המחוקק בצד העבירה העומד על 20 שנות מאסר, עתרה המאשימה למתחם עונש לנאשם 2 - המבצע העיקרי - הנע בין 30 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, ולהטלת עונש בתחתית המתחם. לנאשם 1 - המסייע - מחצית מעונשו של הנאשם 2. בעניינם של שני הנאשמים תסקירי שירות המבחן אינם מצביעים על טיפול ממשי שעברו הנאשמים ואף אם מדובר בראשיתו של טיפול, אין המדובר בהליך טיפולי שהמחוקק הורה לחרוג ממתחם העונש בגינו.

לעניין הרכיב הכלכלי, עתרה המאשימה להשית קנס כספי גבוה שישקף את הרווח הפוטנציאלי. קיימת הסכמה בין הצדדים לחילוט רכב וקטנוע של הנאשם 2 וכן ציוד המעבדה, ולגבי נאשם 1 הוסכם כי בכפוף להפקדה בסך 100,000 ₪ ישוחרר כל הרכוש כאשר הסכום המופקד יחולט. בנוסף עותרת המאשימה לעונש של מאסר מותנה.

8. לטענת ב"כ הנאשמים, עו"ד משה סוחמי, הנאשם 2 הוא המבצע העיקרי והנאשם 1 מסייע לו. הסיוע של הנאשם 1 בא לידי ביטוי בנוכחותו בדירה, בטיפול בשתילים והוצאת שקי פסולת. גם כשהנאשם 1 הלך עם הנאשם 2 לחתום על חוזה לשכירת הבית, אין כל ראייה כי היה מודע למטרה השכירות באותו השלב ולכן לא נטען שזה סיוע. גניבת החשמל מוערכת באלפי ₪ בלבד, ולא למעלה מכך. שני הנאשמים שהו בתנאים מגבילים במשך תקופה ארוכה.

כיוון שעונשו של הנאשם 1 נגזר מעונשו של הנאשם 2, הטיעונים יתמקדו בנאשם 2. תסקירי שירות המבחן מתארים אדם מן הישוב, נשוי ואב לפעוטה. שולב בטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות. הוא מוסר פעמיים

בשבוע בדיקות שתי נקיות, משתף פעולה כנדרש, מגלה מודעות להתנהגותו החמורה ומכיר בצורך בהמשך טיפול. שירות המבחן מתרשם כי הנאשם נמצא בתהליך חיובי שבו גוברת מודעותו לנטייתו ההתמכרותית ולמצבי הסיכון עבורו. הערכת הסיכון קבעה כי סיכויי השיקום גוברים כל עוד יתמיד בטיפול ההולם את צרכיו. מדובר באדם ללא הרשעות קודמות, אשר הודה בהזדמנות הראשונה, מבין את חומרת העבירה, עמד בכל התנאים והשתלבותו בתהליך הטיפול היא יציבה. שירות המבחן מאמין שהנאשם מחזיק בעמדות נורמטיביות שבהן הוא יוכל להיעזר בתהליך הטיפול. המלצת שירות המבחן מבוססת על נתונים אלה, כשהם מציינים כי על אף חומרת העבירה, עונש של מאסר ולו בדרך של עבודות שירות, עלול להביא לרגרסיה במצבו ולפגוע בתהליך הטיפול. לפיכך שירות המבחן בא בהמלצה חריגה לעונש של של"צ בהיקף של 280 שעות. לא יכולה להיות מחלוקת שהתסקיר בא בתוך גדר המסגרת של נאשם שהשתקם או שיש סיכוי טוב שישתקם, ועל בית המשפט להטיל עליו עונש לפי שיקול השיקום. על אף המלצת שירות המבחן, משיקולי איזון ובהתייחס לשיקולי השיקום החריגים, יש מקום לגזור את עונשו של הנאשם שלא לעונש מאסר בפועל, אלא לעבודות שירות אף לתקופה המקסימלית, וכך הנאשם יוכל להמשיך בתהליך הטיפול.

באשר לנאשם 1, הנתונים אינם שונים באופן מהותי, למעט עניין השיקום. הוא נמצא בראשיתו של תהליך שיקום ואין עדיין המלצה מטעם שירות המבחן. שירות המבחן מציינ כי הנאשם מטופל ומגיע באופן רצוף ואף זקוק לטיפול. שני הנאשמים ללא עבר פלילי, ומאסר ראשון יהיה קשה עבורם, כששניהם היו אנשים עובדים עד למעצרים. הנאשמים היו עצורים למשך כחודשיים.

ב"כ הנאשמים עותר להטיל על הנאשם 2 עונש שירות בעבודות שירות ועל הנאשם 1 מחצית מעונשו של הנאשם 2.

9. הנאשם 1 - ציין את היותו עולה חדש, פעם ראשונה שנמצא בבית המשפט. מתבייש מהמשפחה ורעייתו. מתגורר כיום עם 12 ילדים, מצב המקשה עליו ועל אשתו. נמצא במעצר בית כשנה, לא הפר את התנאים. מאז שקיבל אישור עבודה, הוא עובד בחנות של חמו. כל חייו עבד ולמד, עשה טעות, חווה טראומה מהמעצר, לא משתמש כיום בשום דבר, רוצה לצאת מהמצב הזה ולחזור לעבוד כפי שעבד בעבר.

10. הנאשם 2 - מתחרט על מעשיו, משלם עליהם ביוקר. בטרומה ממה שעבר במעצר ובטוח שלא יחזור על מעשיו.

דין - קביעת מתחם העונש ההולם

11. כתב האישום מתאר אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד**.
12. במקרה דנן, **הערך המוגן** שנפגע הוא הגנה על הציבור מפני הנזקים הישירים והעקיפים אשר נגרמים עקב השימוש בסמים. לעבירות הסמים פוטנציאל נזק גדול, שכן השימוש בסמים גורר פעמים רבות אף ביצוע עבירות נלוות, אם כי במקרה דנן מדובר בסם מסוג קנבוס, אשר מהווה "סם קל" בהשוואה לסמים אחרים. לא בכדי קבע המחוקק לצד העבירה של גידול, הפקת והכנת סמים, עונש מרבי של עד עשרים שנות מאסר.

תופעת המעבדות או המשתלות לגידול סמים הפכה בשנים האחרונות לתופעה נפוצה, אשר טמון בחובה פוטנציאל נזק רב, בשל החשש שהסם אשר מגודל במקום יתגלגל לשוק הסמים, לגורמים עבריינים ומשם לציבור. עם זאת, קיים שוני משמעותי בין תיקים שונים של גידול סמים, החל מהרף הנמוך של גידול עציצים

בודדים של סם בביתו של אדם לצריכה עצמית, דרך הרף הבינוני של גידול מספר עשרות שתילים, במשקל של קילוגרמים בודדים, תוך שימוש באמצעי עזר לגידול שנרכשו לשם כך, דרך רף בינוני-גבוה של הקמת והחזקת מעבדות מתוחכמות לגידול סמים, בדירות ייעודיות שנשכרו למטרה זו, אשר כוללות ציוד בשווי רב, וכמות של עשרות קילוגרמים, ועד לרף הגבוה של גידול במעבדות מתוחכמות בבתי ייעודיים לכך, של מאות קילוגרמים ומאות שתילים של סם, כל זאת למטרות סחר בסמים ורווח כספי.

כפי שהבהיר בית המשפט העליון מפי שכב' השופט י' עמית בע"פ 2596/18 **זנזורי נ' מדינת ישראל** (12.8.18), מדיניות הענישה בעבירה של גידול סמים, נותרה בעינה, גם כאשר מדובר בסם "קלים":

"ריבוי המקרים המובאים לפנינו בעת האחרונה - של גידול, ייצור והפקת קנבוס לשם הפצה ומכירה, כמו גם הפצה ומכירה של קנבוס... מעוררים את התחושה, הגם שאינה מגובה בסטטיסטיקה או במחקר אמפירי, כי המדיניות שבאה לידי ביטוי בחוק הסמים המסוכנים (עבירת קנס מיוחדת - הוראת שעה), התשע"ח-2018... זלגה שלא בטובתה למחוזות אחרים. צרכנים ומשתמשים ואנשים נורמטיביים, שבעבר לא היו נכונים ליטול על עצמם סיכון להסתבך בעולם הפלילי, נכונים כיום לילך צעד נוסף ולהפוך למגדלים ולסוחרים בסם. זאת, מתוך תפיסה שגויה כי מדובר ב"סמים קלים", ובהינתן הטכנולוגיה המאפשרת מכירה והפצה קלה ו"סטריילית" של סמים. ברם, סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים "קלים", תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם".

דברים דומים נקבעו על ידי כב' השופט הנדל בע"פ 5807/17 **דרחי נ' מדינת ישראל** (18.6.18):

"מערער 1 הקים בית גידול לסמים, באופן המלמד על תכנון מוקדם משמעותי ועל כוונה להרחיב את שרשרת הפצת הסמים. כתב האישום מתייחס לכמות של כ-76 קילוגרם של סם מסוג קנבוס, אשר מערער 1 קשר קשר עם מערער 2 על מנת להפיצם. ללא התערבות גורמי אכיפת החוק, הנזק הפוטנציאלי ממעשיהם של המערערים עשוי היה להיות עצום, וכך גם הפגיעה בערכים המוגנים. וברקע, בצע כסף, נוכח מצבם הכלכלי. השימוש בדירה לצורך גידול סם, הוא כהכרזה כי מכאן יסופק סם בכמויות גדולות לציבור. ויוזכר כי לא מדובר בעסקה בודדת, אלא כוונה לפתוח עסק, הכולל, בין היתר, ייצור של החומר האסור".

13. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי הפגיעה היא ברף בינוני - גבוה, זאת בשים לב לכך שמדובר בבית ייעודי אשר נשכר לשם כך, וגידול בהיקף של **73.6 ק"ג**, אשר כלל **334 צמחי קנאביס**, לצד ציוד רב שכלל בין היתר, שנאים, מדי טמפרטורה, מפוחים, מנורות חימום ועוד, ותוך ביצוע עבירה נלווית של גניבת חשמל בהיקף של אלפי ש"ח. כידוע, בעבירות גידול סמים במעבדה יש לתת את הדעת הן לכמות הסם, והן למספר השתילים/הצמחים - ובמקרה דנן הן כמות הסם והן כמות השתילים משמעותיות.

14. במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 ט' לחוק), יש לתת את הדעת לנסיבות הבאות: מדובר בעבירה שבוצעה תוך תכנון מוקדם שכלל שכירת הבית לשם הקמת מעבדה לייצור הסם בעלות חודשית של 6,100 ₪, רכישת הציוד הנלווה לשם הפקת הסם ובהמשך טיפול רציף בשתילי הסמים. כמות הסמים הגדולה, הציוד הנלווה וגניבת החשמל מעידים על גודלה של המעבדה ועל התכנון בהקמתה. הנאשם 2 הוא המבצע העיקרי, והנאשם 1 סייע לו בביצוע העבירה. הסיוע התבטא בעיקרו

בנוכחות בדירה, בטיפול בשתילים ובהוצאת שקי פסולת של הגידול, כל זאת במשך כחמישה חודשים. הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה הוא משמעותי. הנאשמים ביצעו את העבירה על רקע צריכה אינטנסיבית של סמים וכאמצעי להשגת רווח כספי קל, נוכח מצב כלכלי ירוד.

15. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשים במנעד רחב כמפורט להלן:

א. בע"פ 8988/16 **בן סימון נ' מדינת ישראל** (8.3.17) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע לפי הודאתו בעבירות של ייצור הכנה והפקה של סם, סחר והספקת סם ונטילת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס בביתו. גידל בה 282 שתילים, וגנב חשמל בשווי של עשרות אלפי ₪. הנאשם גידל כמות של **87.25 ק"ג**. נקבע **מתחם שבין 28 ל- 48 חודשי מאסר בפועל**. מאסר ראשון של הנאשם. הנאשם נדון ל- **36 חודשי מאסר בפועל**, ועונשים נלווים.

ב. בע"פ 863/18 **לירן סבן נ' מדינת ישראל** (15.11.18) ובע"פ 861/18 **משה סבן** (2.4.19) הקל בית המשפט העליון בעונשם של שני נאשמים אשר הורשעו בת"פ (מח' מרכז לוד) 8867-02-15 **מדינת ישראל נ' סבן** (11.1.18), על פי הודאתם בעבירות של הכנה והפקת סמים, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית וקשירת קשר לפשע. הנאשמים הקימו מעבדה לגידול סמים בדירה ששכרו לשם כך, ובה גידלו **92 ק"ג** סם מסוג קנאביס (283 שתילים). הוסכם כי חלקו של הנאשם 2 היה פחות מחלקו של הנאשם 1. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש לנאשם 1 הנע בין 28 ל- 52 חודשי מאסר בפועל** ולנאשם 2 מתחם הנע בין 20 ל- 42 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הקל בעונשו של הנאשם 1 לעונש של **36 חודשי מאסר בפועל** (כולל הפעלת מאסר על תנאי של 12 חודשים) ולגבי נאשם 2 הקל בית המשפט העליון בעונשו משיקולי שיקום, לעונש של **9 חודשי עבודות שירות** (חלף 24 חודשי מאסר בפועל).

ג. בע"פ 4285/17 **יצחקי נ' מדינת ישראל** (11.6.18) קיבל בית המשפט העליון את ערעורה של נאשמת אשר הורשעה בגידול של מעבדת סמים מסוג קנבוס, בבית ששכרה לשם כך. במקום נמצאו 1,000 שתילים, ונתפס סם בכמות של 100 ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שבין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל**, וגזר על הנאשמת, משיקולי שיקום, 12 חודשי מאסר בפועל. נאשמת ללא עבר פלילי. בית המשפט העליון הקל בעונשה ל- **6 חודשי עבודות שירות**.

ד. בע"פ 5093/17 **בקשט נ' מדינת ישראל** (1.1.18) הקל בית המשפט העליון בעונשם של שני נאשמים אשר הורשעו על פי הודאתם בעבירות של ייצור והכנת סמים וקשירת קשר. הנאשמים הקימו מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס, כולל שכירת מבנה וציוד רב. נתפסו שתילים במשקל כולל של **131 ק"ג**. נאשמים ללא עבר פלילי. בית המשפט המחוזי קבע מתחם שנע בין **30 ל- 48 חודשים**. בית המשפט העליון הקל בעונשם לעונשים של לעונשים של **28 חודשים** (חלף 34 חודשים) ו- **24 חודשים** (חלף 30 חודשים).

ה. בע"פ 5807/17 **דרחי נ' מדינת ישראל** (18.6.18) נדחה ערעורם של נאשמים אשר הורשעו על פי הודאתם כדלקמן: נאשם 1 בעבירות של גידול סם מסוכן והחזקת סם שלא לצריכה עצמית ונאשם 2 הורשע בסיוע לגידול סם מסוכן ולהחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית וכן בנהיגה בשכרות. נאשם 1 גידל, בסיוע נאשם 2, סם מסוג קנאביס במעבדה בדירה שהחזיק, בכמות כוללת של **76.8 ק"ג**. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר**

בפועל. הנאשם 1 נדון לעונש של **30 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית ועל הנאשם 2 הוטל מחצית העונש בהיותו מסייע.

ו. בת"פ (מח' מרכז-לוד) 46662-04-15 **מדינת ישראל נ' סגל** (3.2.16) הורשע על פי הודאתו הנאשם בעבירות של ייצור הכנה והפקה של סמים. הנאשם שכר דירה והקים מעבדה לגידול שתילי קנבוס. במקום נמצאו עצמים רבים במשקל נטו של **78.8 ק"ג**. נקבע **מתחם עונש הולם שבין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל**. על הנאשם, צעיר ללא עבר פלילי, נגזרו **30 חודשי מאסר בפועל** לצד עונשים נלווים.

ז. בת"פ 17677-04-17 **מדינת ישראל נ' דוכן** (2.11.17), הורשע הנאשם בהתאם להודאתו בעבירות של ייצור הכנה והפקה של סם ובעבירה של גניבת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס, בדירה ששכר, במשקל כולל של **72.8 ק"ג** וכן החזיק בציד נלווה ולצורך כך גנב חשמל. לחובתו הרשעה קודמת בעבירות סמים שבגינה ריצה עונש מאסר. בית המשפט קבע **מתחם שבין 22 חודשי מאסר ל- 46 חודשי מאסר** וגזר על הנאשם **27 חודשי מאסר בפועל**, לצד עונשים נלווים.

ח. בת"פ (מח' מרכז-לוד) 69569-11-17 **מדינת ישראל נ' זרחי** (29.11.18), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירות של ייצור והפקת סם ונטילת חשמל. הנאשם שכר דירה והקים מעבדה לגידול סם מסוג קנאביס. לשם כך רכש ציוד מתאים וגנב חשמל. במעבדה נתפסו סמים במשקל כולל של **86.9 ק"ג**. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 24 ל- 52 חודשי מאסר בפועל** והשית על הנאשם עונש של **25 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית.

ט. בת"פ (מח' באר שבע) 37903-03-15 **מדינת ישראל נ' מאירוב** (9.11.15), הורשע הנאשם בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של הפקת סם מסוכן ועבירה של נטילת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם מסוג קנאביס בדירה ששכר ובדירה שהחזיק, שכללה ציוד נלווה ולצורך כך גנב חשמל. נמצאו סמים במשקל כולל של **60 ק"ג**. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 18 ל- 30 חודשי מאסר בפועל** וגזר על הנאשם עונש של **20 חודשי מאסר בפועל** תוך שהתייחס לעברו הנקי, היות הנאשם נשוי ואב לילדים קטנים ולהמלצת שירות המבחן.

י. בת"פ (מח' חי') 16958-01-14 **מדינת ישראל נ' חייק** (30.4.14) הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירות של ייצור והפקת סמים, החזקת שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים. הנאשם גידל במבנה באזור תעשייה צמחי קנבים במשקל כולל של **60 ק"ג**, כולל ציוד נלווה רב. נאשם ללא עבר פלילי. בית המשפט קבע **מתחם שבין 12 ל- 36 חודשי מאסר בפועל**, וגזר על הנאשם **18 חודשי מאסר בפועל**.

16. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), סבורני כי בנוגע לנאשם 2 - המבצע העיקרי - **מתחם העונש ההולם הוא החל מ- 20 חודשי מאסר בפועל ועד ל- 46 חודשי מאסר בפועל**.

בכל הנוגע לנאשם 1, המסייע, נתתי דעתי לכך שבמספר רב של תיק מעבדה, בהיקפים דומים ואף גדולים יותר מתיק זה - מן העת האחרונה הוטלו על מסייעים (או על מי שלא היו דומיננטיים בביצוע העבירה) עונשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות (ראו למשל, ע"פ 7243/17 **כץ נ' מדינת ישראל** [19.3.19]; ע"פ 861/18 **סבן נ' מדינת ישראל** [2.4.19]; ת"פ 32401-07-18 **מדינת ישראל נ' מאור** [1.5.19]; ת"פ 30876-03-17 **מדינת ישראל נ' חנוכה** [19.7.18]; 30876-03-17 **מדינת ישראל נ' קהלני** [20.12.18];

ת"פ 2679-03-18 **מדינת ישראל נ' שליכאר** [2.4.19].

בנסיבות אלה, סבורני כי מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם 1 - המסייע - הוא החל מ- **9 חודשי מאסר בפועל אשר יכול וירוצו בעבודות שירות, ועד ל- 20 חודשי מאסר בפועל.**

17. במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים חריגה מהמתחם, לחומרה או לקולה. לא שוכנעתי כי הטיפול בו השתלבו הנאשמים מבטא שיקום משמעותי אשר יש בו הצדקה לחריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. בכל הנוגע לנאשם 2 אכן שירות המבחן מציין כי הנאשם נרתם להליך טיפולי, החל מחודש ינואר שנה זו, והטיפול כולל שיחות פרטניות ומפגשים קבוצתיים שבועיים, לצד בדיקות שתן, וכי הנאשם משתף פעולה. כמו כן אני ער להמלצת שירות המבחן להסתפק בעונש של צו של"צ. עם זאת, סבורני כי אין המדובר בהליך שיקומי משמעותי אשר יצדיק חריגה מהמתחם, אלא אך בהליך אשר יש מקום לתת לו משקל משמעותי בגדרי המתחם. אף לגבי הנאשם 1 אין המדובר בהליך שיקומי משמעותי אשר יש בו כשלעצמו להצדיק חריגה לקולה מהמתחם.

גזירת העונש המתאים לנאשם

18. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 יא'). במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לנסיבות הבאות בעניינם של הנאשמים:

בעניינו של הנאשם 2 - יש לתת את הדעת לכך שהנאשם כבן 31 נשוי ואב לפעוטה המצוי במצב כלכלי מורכב. סביר כי עונש מאסר ממושך יקשה עליו ועל משפחתו ובפרט לנוכח מצבם הכלכלי. הנאשם השתלב בטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות בחודש ינואר שנה זו, ומטופל במסגרת פרטנית וקבוצתית לצד מסירת בדיקות שתן המעידות על היעדר שרידי סם. הנאשם הודה ונטל אחריות למעשיו ושירות המבחן מתרשם כי סיכויי לשיקום גוברים כל עוד יתמיד בטיפול ההולם את צרכיו. הנאשם נעדר עבר פלילי.

19. עוד יש לתת את הדעת לשיקול **הרתעת היחיד** בגדרו של המתחם בעניין שני הנאשמים, וזאת בשים לב לכך שאף שהנאשמים נעדרו עבר פלילי, ביצעו עבירה מתוכננת וממושכת לשם השגת רווח קל ומימון צריכתם סמים.

20. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם 2 עונש בחלקו הנמוך של המתחם.

21. **בעניינו של הנאשם 1** - יש לתת את הדעת לכך שהנאשם כבן 32 נשוי, אשר עלה לישראל בגפו לפני מספר שנים. הנאשם ללא מקורות תמיכה משמעותיים בישראל. בהתייחס לכך ולמצבו הכלכלי המורכב, צפוי כי עונש מאסר מאחורי סורג ובריא יקשה עליו ועל משפחתו. הנאשם נטל אחריות לביצוע העבירה והשתלב בטיפול במסגרת ייעודית לטיפול בהתמכרויות, הגם שהנאשם מצוי בשלב ראשוני של הטיפול. הנאשם נעדר עבר פלילי.

באשר לעונשו של הנאשם 1 הוסכם בין הצדדים, במסגרת הסדר טיעון, כי עונשו יהא מחצית מעונשו של הנאשם 2 בהיותו מסייע. הצדדים לא נקבו תקופת מאסר מוגדרת, אלא עתרו לעונש יחסי לעונשו של הנאשם 2, המבצע העיקרי. מחצית העונש המצוי בתחתית המתחם של 20 חודשי מאסר, עומדת על 10 חודשי מאסר בפועל. בעניין זה יש לתת את הדעת לתיקון 133 לחוק העונשין אשר מאפשר כיום להטיל עונש של תשעה חודשי עבודות שירות. בכך אימץ המחוקק את מסקנות דוח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים בראשות כב' השופטת דליה דורנר (2015) (להלן: "**דוח ועדת דורנר**"). דוח ועדת דורנר מצא כי

שיקום בקהילה באמצעות ענישה של עבודות שירות וצווי מבחן צפוי להפיק תוצאות טובות יותר מאשר שימוש נרחב יותר במאסרים בפועל. עוד קבע דוח ועדת דורנר כי שימוש יעיל במאסר ככלי למניעת עבירות חייב להבחין בין עבריינים שצפויים לחזור ולבצע עבירות לבין אלו שלא, וכי יש להתחשב באפקט הקרמינוגני של המאסר, דהיינו בכך שהמאסר מעודד נטייה לעבריינות ומגדיל את הסיכוי שאסיר יבצע עבירות עם שחרורו. כאמור לעיל, המחוקק, במסגרת תיקון 133 לחוק העונשין, אימץ את מסקנות דוח ועדת דורנר לפיהן יש להרחיב את השימוש בענישה בקהילה כתחליף לעונשי מאסר קצרים, תוך שמירה על עקרון ההלימה בין חומרת העבירה לעונש הקהילתי שיוטל על העבריין (ראו דברי ההסבר להצעת חוק העונשין [נשיאת מאסר בעבודות שירות - הוראת שעה], תשע"ז-2016, ה"ח הממשלה 1091 [14.11.16]). עוד נקבע בדברי ההסבר כי תיקון החוק צפוי להביא לצמצום השימוש במאסרים במקרים שבהם המאסר אינו הכרחי לצורך הגבלת יכולתו של העבריין לביצוע עבירות וכן לגבי עבריינים שהמסוכנות שלהם לחברה אינה גבוהה. גישה זו אף עולה בקנה אחד עם קביעות בית המשפט העליון בנוגע לשטח המחיה לאסיר, כפי שנקבעו בבג"צ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרחי בישראל נ' השר לביטחון פנים** (13.6.17), אשר בעקבותיו אף תוקנה התוספת לפקודת בתי הסוהר בנוגע לניכוי המנהלי מהמאסר. גישה זו אף עולה בקנה אחד עם הנחית פרקליט המדינה מס' 9.14.1 בנושא "מדיניות התביעה בעניין הטלת עונש מאסר בעבודות שירות לתקופה העולה על שישה חודשים" (מיום 26.3.19) אשר מאמצת את מסקנות דוח ועדת דורנר בנושא זה (פסקה 9(ג) להנחיה).

עוד יש לתת את הדעת לכך שהנאשם 1 שהה במעצר במשך קרוב לחודשיים, מיום 21.3.18 ועד ליום 13.5.18 - ובהינתן עונש של עבודות שירות תקופה זו לא תנוכה, לעומת ניכוי בעונש של כליאה ממש.

אכן, על פי חוק העונשין, עונשו של המסייע הוא מחצית מעונשו של המבצע העיקרי. אולם, כפי שקבע בית המשפט העליון, למשל, בע"פ 5807/17 **דרחי נ' מדינת ישראל** (18.6.18) אין המדובר בנוסחה מתמטית מחייבת. סבורני כי אף בנוגע להסדר הטיעון שהוצג, אין מקום לראותו כנוסחה מתמטית מחייבת.

נוכח האמור, ולנוכח הפסיקה המפורטת לעיל בנוגע לעונשים שנגזרו בנסיבות דומות על מסייעים, סבורני שעל אף הסכמת הצדדים להטלת מחצית מעונשו של הנאשם 2, יש מקום לקיצור תקופת המאסר, במידה קלה מהמוסכם, כך שיוכל לרצותה בעבודות שירות.

כמו כן יש להטיל על כל אחד מהנאשמים עונש של קנס כספי משמעותי, תוך התחשבות בחלקו היחסי, ובמצבו הכלכלי.

סוף דבר

22. **אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:**

על הנאשם 1:

- א. **9 חודשי מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות.** עבודות השירות תבוצענה בהתאם להמלצת הממונה. תחילת עבודות השירות בתאריך 1.7.19.
- ב. 8 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך 3 שנים מהיום, כל עבירת סמים מסוג פשע.
- ג. קנס כספי בסך של 12,000 או 90 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 12 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.1.20. אם לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

ד. **חילוט סך של 100,000 ₪** אשר הופקד, לטובת הקרן לפי פקודת הסמים.

ה. צו מבחן למשך 18 חודשים. מובהר בזאת לנאשם כי לא ימלא את צו המבחן, ניתן יהיה להפקיעו ולשוב ולגזור את דינו.

על הנאשם 2

א. **20 חודשי מאסר בפועל**, בניכוי ימי מעצרו 21.3.18-13.5.18.

הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית הסוהר הדירים ביום 16.6.19 עד השעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למימון מוקדם, עם ענף אבחון ומימון של שב"ס, טלפון: 08-9787377, 08-9787336.

ב. 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך 3 שנים מיום שחרורו, כל עבירת סמים מסוג פשע.

ג. קנס כספי בסך של 24,000 ₪ או 180 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 24 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.1.20. אם לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מידי.

ד. רכב מסוג מאזדה מ.ר. 69-309-64 וכן אופנוע מסוג סאן יאנג מ.ר. 99-704-53 - יחולטו, ותמורתם לעבור לקרן לפי פקודת הסמים.

ציוד המעבדה יחולט.

לאחר היות גזר הדין חלוט - הסמים יושמדו.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ג אייר תשע"ט, 28 מאי 2019, בהעדר הצדדים.